



Arkivnr: 2019/11230-1  
Saksbehandlar: Kristine Angelsen

## Saksframlegg

### Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda		28.05.2019
Utval for opplæring og helse		04.06.2019
Fylkesutvalet		20.06.2019

## Oppfølging av verbalpunkt frå fylkestinget - internkontroll i lærebedrifter

### Samandrag

I fylkestinget i desember 2018 var det sett fram følgjande verbalpunkt:

- Fylkestinget ber om at Hordaland fylkeskommune saman med opplæringskontora syta for at det vert gjennomført bedriftsbesøk tidleg i opplæringsperioden slik at eventuelle manglar knytt til arbeidsmiljø, lønn eller opplæringsplan kan rettast opp tidleg. Dette arbeidet kan koordinerast med partane i arbeidslivet, lærlingombodet, opplæringskontora og andre aktørar som har kontakt med lærebedriftene.

På bakgrunn av dette har fagopplæringskontoret mellom anna gått inn i eit samarbeid med foreininga Yrkeslabyrinten for å utarbeide ei felles forståing av eit internkontrollsystem og kva ansvar dei ulike partane har i eit lærlingløp. Yrkeslabyrinten har i samråd med fagopplæringskontoret utarbeidd eit konkretisert skjema for internkontrollsystem samt ei sjekklister for oppstart av ny lærling.

Fagopplæringskontoret vil implementere det som er utarbeidd saman med Yrkeslabyrinten også i andre opplæringskontor og sjølvstendige lærebedrifter.

Vidare er det tenkt etablert seks einingar med rettleiingstenester i nye Vestland. Det vil vere naturleg å legge oppgåva med bedriftsbesøk tidleg i opplæringsperioden til desse rettleiingstenestene.

**Økonomi:** Ingen kjent effekt

**Klima:** Ingen kjent effekt

**Folkehelse:** Kan ha positiv effekt på fråfall i vidaregåande opplæring

**Regional planstrategi:** I tråd med Plan for kompetanse og arbeidskraft

### Forslag til innstilling

Fylkesutvalet tek saka til orientering.

Ingrid Kristine Holm Svendsen  
kst. fylkesrådmann

Bjørn Lyngedal  
fylkesdirektør opplæring

*Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.*

## Fylkesrådmannen, 08.05.2019

### Innleiing

Sidan tilsynet frå Fylkesmannen i 2017 som gjekk på fylkeskommunens ansvar for godkjenning, oppfølging og rettleiing av lærebedrifter, har fagopplæringskontoret arbeidd mykje med å få på plass interne rutinar og system som mellom anna skal sikre at lærebedriftene har internkontrollsystem i tråd med lovkrava i opplæringslova § 4-7. Til dømes sende seksjonsleiar fagopplæring i april 2018 ut eit brev til omlag 2000 lærebedrifter med ei opplisting av minimumsinnhaldet i eit internkontrollsystem.

Det har elles kome innspel frå ulike hald på fagopplæringskontorets oppfølging av lærebedrifter, mellom anna i årsrapporten frå elev- og lærlingombodet, som til dømes peika på manglar i arbeidsmiljø og manglande arbeidskontrakt hos lærlingar i fylket. I fylkestinget i desember 2018 var det også sett fram følgjande verbalpunkt:

- Fylkestinget ber om at Hordaland fylkeskommune saman med opplæringskontora syta for at det vert gjennomført bedriftsbesøk tidleg i opplæringsperioden slik at eventuelle manglar knytt til arbeidsmiljø, lønn eller opplæringsplan kan rettast opp tidleg. Dette arbeidet kan koordinerast med partane i arbeidslivet, lærlingombodet, opplæringskontora og andre aktørar som har kontakt med lærebedriftene.

Foreininga Yrkeslabyrinten la fram ein førespurnad til fagopplæringskontoret om å setje ned ei arbeidsgruppe for å utarbeide eit felles internkontrollsystem for opplæringskontor samt meir føreseielege rutinar internt på fagopplæringskontoret. Førespurnaden frå Yrkeslabyrinten hadde grunnlag i ei sak om oppfølging av eit opplæringskontor som enda i at seksjonsleiar fagopplæring gjorde vedtak om tap av godkjenning som opplæringskontor.

Yrkeslabyrinten er ei foreining for opplæringskontor i Hordaland. Tal opplæringskontor er høgt i Hordaland. Av totalt 54 opplæringskontor er det 23 av desse som er med i Yrkeslabyrinten. Totalt så omfattar det lærlingar gjennom Yrkeslabyrinten 73% av dei lærlingane som er tilknytt eit opplæringskontor. Elles er det om lag 600 sjølvstendige bedrifter i Hordaland.

På bakgrunn av dette har fagopplæringskontoret gått inn i eit samarbeid med foreininga Yrkeslabyrinten for å utarbeide ei felles forståing av eit internkontrollsystem og kva ansvar dei ulike partane har i eit lærlingløp, samt for å svare ut verbalpunktet frå fylkestinget. Det vart sett ned ei arbeidsgruppe beståande av fem representantar frå Yrkeslabyrinten og tre representantar frå fagopplæringskontoret.

### Arbeidet til no

Det har vorte gjennomført tre møte med arbeidsgruppa. Hovudtema på møta har vore internkontrollsystem.

I møta har vi hatt ein gjennomgang av kva roller og ansvar dei ulike partane har; altså kva rolle og ansvar fylkeskommunen har, kva opplæringskontora har og kva medlemsbedriftene har. Representantane frå Yrkeslabyrinten har utarbeidd eit skjema som tek utgangspunkt i brevet seksjonsleiar fagopplæring sende ut med opplisting av minimumsinnhaldet i eit internkontrollsystem. Skjemaet er derimot meir utfyllande og konkretisert enn det fagopplæringskontoret sende ut, og det går fram mellom anna kva ansvar opplæringskontoret har og kva ansvar fagopplæringskontoret har i ulike situasjonar.

Fagopplæringskontoret gjekk så gjennom skjemaet, ga tilbakemeldingar på ulike avklaringspunkt og gjorde framlegg om rutinar for oppstartsmøte/startsamtale. Yrkeslabyrinten har dermed laga ei sjekklister som skal nyttast ved oppstart av ny lærling. I sjekklister er det til dømes punkt om lærlingen har inngått ein midlertidig arbeidsavtale med medlemsbedrifta, at lærlingen har fått opplyst kven som er fagleg leiar og kven som er kontaktperson hos opplæringskontoret, og om lærlingen er gjort kjent med medlemsbedrifta sine interne system (HMS, varsling av fråvær, med meir). Sjekklister er tenkt brukt i første samtalen opplæringskontoret har med ny lærling og skal følgast opp dersom det til dømes er manglar på punkta som går på medlemsbedrifta sine interne system.

**Vegen vidare**

I det vidare arbeidet skal arbeidsgruppa ferdigstillast skjemaet for internkontrollsystem og sjekklista, samt gå gjennom avklaringspunkt for å eventuelt endre interne rutinar på fagopplæringskontoret.

Representantane for Yrkeslabyrinten tek ansvar for å implementere skjemaet og sjekklista i opplæringskontor som høyrer til Yrkeslabyrinten, medan fagopplæringskontoret tek ansvar for å implementere det same i andre opplæringskontor og sjølvstendige lærebedrifter.

Fylkeskommunen ved fagopplæringskontoret har det overordna ansvaret for oppfølging av lærebedrifter, og fagopplæringskontoret vil difor ta med innspela frå arbeidsgruppa og Yrkeslabyrinten inn i det vidare arbeidet med internkontrollsystem for lærebedrifter på generelt grunnlag.

Vidare vert det vist til verbalpunktet i fylkestinget at fylkeskommunen skal syte for at det vert gjennomført bedriftsbesøk tidleg i opplæringsperioden. Så langt i nye Vestland er det tenkt å etablere seks einingar med rettleiingstenester som mellom anna skal drive systematisk oppfølging av lærlingar og lærebedrifter. Det vil vere naturleg å legge oppgåva med bedriftsbesøk tidleg i opplæringsperioden til desse rettleiingstenestene. Det kan tenkjast at rettleiingstenestene set eit måltal for bedriftsbesøk per år med til dømes eitt besøk i opplæringsperioden til lærlingar som har kontrakt med eit opplæringskontor, og to besøk i opplæringsperioden til lærlingar i sjølvstendige bedrifter.

Dette året, før samanslåinga, er eit hektisk år. Noko av det som er gjennomgått i saka er mogleg å få implementert i lærebedrifter i Hordaland, slik at ein sikrar lærlingane betre. For nye Vestland meiner fagopplæringskontoret at saman med arbeidet med internkontrollsystem samt etablering av rettleiingstenestene, vil ein tidleg kunne fange opp eventuelle manglar knytt til arbeidsmiljø, arbeidskontrakt, opplæringsplan m.m.